

ERHVERVSJURA

TROLLE-SAGEN OG REVISORERNE

REVISORER: Læren af dommen om erstatning i John Trolle-sagen er, at lovgiverne i Danmark bør overveje, om revisionsfirmaers ansvar i lignende sager skal begrænses. EU-Kommissionen henstillede for fem år siden til EU-landene om at indføre sådanne begrænsninger.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

Denne sektion's oplyste læsere vil naturligvis kunne huske, at der i forrige uge faldt dom i erstatningssagen mod John Trolle, to revisionsfirmaer og bestyrelsen for Memory Card Technology A/S. Dommen vil muligvis blive på-anket, har revisionsfirmaerne oplyst, og der er også flere interessante aspekter i den. Særligt to ting kan imidlertid umiddelbart give stof til eftertanke.

For det første at de to revisionsfirmaer, som Vestre Landsret siger, bl.a. har undladt at tage relevante forbehold i årsregnskaberne for værdiansættelsen af varelageret, i realiteten (må man antage) kommer til at betale det fulde erstatningsbeløb til konkursboet efter Memory Card.

For det andet at Vestre Landsret i sin egen pressemeddelelse (og det er typisk et direkte referat fra dommens præmisser) skriver, at »landsretten har fundet, at bestyrelsen ikke har tilsidesat de dagældende regler i aktieselskabsloven om en bestyrelses pligter med hensyn til at sørge for selskabets forsvarlige organisation og til at sørge for, at dets finansielle og regnskabsmæssige forhold var i orden«.

Hvad angår den første problemstilling, kan det forekomme noget bagvendt, at det er de to revisionsfirmaer, der reelt kommer til at betale de 100 mio. kr. John Trolle såvel som de to revisionsfirmaer blev jo fundet erstatningsansvarlige, mens John Trolle er den hovedansvarlige (det kan man også læse i dommen), og alligevel er det de to revisionsfirmaer, der reelt kommer til at betale de 100 mio. kr.

Når det er sådan, skyldes det den i og for sig ganske fornuftige grundregel, at det ikke skal gå ud over den skadelidte, at en af hans skadevoldere ikke kan betale, hvis der er andre medvirkende til skaden, som faktisk kan betale.

På den måde sikrer man, at det bliver de ansvarliges eget problem, at der er en af dem, der ikke kan betale. Det kaldes solidarisk ansvar og er som sagt reglen i dansk erstatningsret.

På den anden side er der det specielle ved revisorers ansvar for dårligt udført revision, at det vel næsten aldrig er dem selv, der er de "hovedansvarlige". Det, der er revisorernes svigt, er typisk, at de ikke udfører deres kontrol ordentligt. Men for at det får betydning, skal der jo altså være andre, der har begået fejl, som så ikke opdages af kontrollen (altså revisionen). Set i det lys kan det godt føles som en ekstra belastning for revisorerne, at de bliver fuldt ansvarlige på linje med dem, der har begået den egentlige, grundlæggende fejl. Især hvis denne fejl er udtryk for en bevidst vildledning fra hovedmandens side.

Oveni dette kommer det særlige problem, at det er i samfundets interesse, at der

overhovedet foretages revision (ordentlig og fagligt korrekt naturligvis), og at det derfor vil være til stor skade for samfundet, hvis man kom i den situation, at revisionsfirmaerne ikke ville påtage sig revisionen af meget store selskaber, hvor en mulig fejl – og det er jo menneskeligt at fejle – ville kunne resultere i million- eller milliardstore erstatninger.

Dette sidste element fik EU-Kommissionen til i 2008 at udstede en henstilling til medlemslandene om, at man indførte begrænsninger i revisorers erstatningsansvar ved fejl begået i forbindelse med den lovpligtige revision. Baggrunden var en rapport, der bl.a. fremhævede den nævnte risiko for, at revisionsfirmaerne ikke ville påtage sig revisionen, ligesom den pegede på, at eksorbitante erstatningskrav ligefrem kunne lukke en eller flere af de største revisionsfirmaer, som det skete for Arthur Andersen i forlængelse af Enrons kollaps.

Henstillingen anviser flere forskellige måder, man kan indføre begrænsningen på. Man kan for eksempel indføre en rent beløbsmæssig grænse, eller man kan indføre en begrænsning, således at revisor kun bliver erstatningsansvarlig for hans egen del af den samlede skade.

Sådanne begrænsninger kendes i en række europæiske lande, hvor der typisk er en fast beløbsgrænse – nogle gange afhængigt af hvilken type selskab der er tale om, andre gange mere kreativt, som for eksempel i Grækenland, hvor den beløbsmæssige grænse svarer til tre gange Højesteretspræsidentens løn.

Meget atypisk for danske regeringer er der imidlertid endnu ingen, der har taget kommissionens henstilling alvorligt. Dette kan naturligvis skyldes, at man har betragtet henstillingen som så himmelråbende tåbelig, at man end ikke ville overveje den, eller måske mere sandynligt at man i kraft af

gammel vane iblandet en vis portion skepsis over tilsyneladende "systemfremmede" tiltag ikke har ment, at det havde gang på jord.

Nu har bl.a. John Trolle-sagen imidlertid vist, at voldsomt store erstatningskrav i forlængelse af en fejlagtig revision ikke er noget, der kun findes syd for grænsen, og man burde derfor fra dansk side tage dette, som en anledning til at få spørgsmålet ordentligt belyst og få set på de forskellige argumenter for og imod en eventuel ansvarsbegrænsning på dette område. Man kunne f.eks. nedsætte et udvalg med deltagelse af de berørte parter, de relevante ministerier og forskerverdenen og en gang for alle få behandlet spørgsmålet i dybden.

Det andet umiddelbart påfaldende ved afgørelsen er ikke, at bestyrelsen er blevet frifundet. Den konstellation er ikke atypisk, allerede fordi der er meget klare regler for, hvad en revision skal foretage sig, i modsætning til hvad der gælder for bestyrel-

sesarbejde. Det kan dårligt være meget anderledes, men det indebærer, at det ikke er helt så enkelt at "sætte flueben" ved de fejl, en bestyrelse måtte have begået.

Det er imidlertid lidt påfaldende, at landsretten henviser til »de dagældende regler i aktieselskabsloven«. Udover det helt selvfølgelige, at man skal anvende de regler, der gjaldt på det tidspunkt, hvor den påståede forsømmelse fandt sted, kunne ordene også læses som en antydning af, at udfaldet kunne være blevet et andet efter nyere regler i selskabsloven.

Der er imidlertid ikke noget i nyere lovgivning, der umiddelbart synes at have skærpet ansvaret for en bestyrelse i en situation som den foreliggende – tværtimod kunne visse elementer af den nye selskabslov nærmere betragtes som en lempelse. Der er derfor næppe nogen grund til at tro, at sagens udfald ville være blevet et andet, hvis bestyrelsens ansvar skulle vurderes efter nugældende regler.

Daværende bestyrelsesformand Kjeld Ranum (t.h.) og daværende adm. direktør John Trolle under en generalforsamling i Memory Card Technology i 2000.

Arkivfoto: Johan Mikkelsen